

دلیل توفان در تهران

مدیرعامل شرکت کنترل کیفیت هوا ضمن اشاره به وقوع پدیده‌های جوی گذرا در بهار و تابستان، دلیل وزش باد شدید، توفان‌های لحظه‌ای و پدیده‌هایی از این دست را نتیجه برهم‌کنش چند عامل جوی و محیطی دانست. به گزارش ایسنا، فاطمه کریمی در این باره گفت: «در فصل بهار و تا حدودی تابستان، شهر تهران به‌طور مکرر با پدیده‌های جوی گذرا شامل وزش باد شدید، توفان‌های لحظه‌ای، افزایش غلظت ذرات معلق به‌ویژه ذرات معلق کوچک‌تر از ۱۰ میکرون رگبارهای کوتاه‌مدت و وقوع رعدوبرق مواجه می‌شود. این پدیده‌ها معمولاً در بازه زمانی کوتاهی رخ می‌دهد و به‌سرعت نیز پایان می‌یابد.» به گفته او، شکل‌گیری این پدیده‌ها نتیجه برهم‌کنش چند عامل جوی و محیطی است که در این فصل بهار و تابستان به‌طور محسوس‌تری تشدید می‌شود. تابش شدید خورشید به‌ویژه در ساعات بعدازظهر، موجب گرمایش سطح زمین و در نتیجه افزایش دمای لایه‌های پایینی جو می‌شود. این فرآیند باعث سبک‌شدن هوای نزدیک به سطح زمین و افزایش پتانسیل صعود آن می‌شود.»

افزایش ۲ درصدی ابتلا به کرونا

سرپرست مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، ضمن تأکید بر رصد مستمر عفونت‌های تنفسی در کشور، درباره آخرین وضعیت بروز کووید-۱۹ و برخی اخبار در این باره توضیح داد. به گزارش ایسنا، قباد مرادی در ارتباط با رصد عفونت‌های تنفسی در کشور گفت: «مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، از نظام مراقبت و دیده‌بانی برخوردار است و همواره نسبت به رصد عفونت‌های تنفسی در کشور اقدام می‌کند. به عبارت دیگر، عفونت‌های تنفسی به‌صورت مستمر و پیوسته مورد رصد قرار می‌گیرند. نتایج رصد و دیده‌موری عفونت‌های تنفسی به‌طور معمول هر هفته یا دوهفته یک‌بار استخراج و اطلاع‌رسانی می‌شود.» مرادی با بیان این‌که ابتلا به کووید-۱۹ افزایش یافته، گفت: «آخرین یافته‌های نظام مراقبت و دیده‌بانی عفونت‌های تنفسی، بیانگر این است که نسبت ابتلا به کووید-۱۹ طی چند هفته گذشته افزایش یافته و نسبت ابتلا به این بیماری از دودرصد به چهار درصد رسیده است. افزایش دودرصدی از نظر میزان و سویه، نگران‌کننده نیست.»

خستگی در سالمندی

مشاور عالی سازمان بهزیستی در امور سالمندان با بیان این‌که افزایش سن به‌معنای خستگی نیست، نسبت به رواج خستگی‌های طولانی و بی‌علت در سالمندان هشدار داد. احمد دلبری در این باره گفت: «۵۰ درصد این خستگی‌ها قابل درمان است.» او ادامه داد: «خلاف تصور عمومی، پیری لزوماً به‌معنای خستگی نیست. هرچند کاهش انرژی در این دوره طبیعی است، اما خستگی مزمن و پایدار، به‌ویژه اگر با علائمی چون کاهش وزن، اختلالات روانی و تغییرات ناگهانی همراه باشد، زنگ هشدار جدی به‌شمار می‌رود.» دلبری با بیان این‌که حدود ۵۰ درصد سالمندان بالای ۶۰ سال تا سنین ۱۰۰ یا ۱۱۰ سالگی در جاتی از خستگی را تجربه می‌کنند، گفت: «بخشی از این خستگی‌ها قابل درمان است و نباید آن‌ها را صرفاً به حساب افزایش سن گذاشت. اختلال خواب، کم‌خونی، سوءتغذیه، فقر پروتئین، تنهایی و انزوا از جمله عواملی هستند که می‌توانند باعث بروز خستگی شوند؛ عواملی که با مداخلات ساده و آگاهانه قابل اصلاح‌اند.»

گزارش
مهاجرت

عکس: ایرنا

یک جریان اقتصادی خاموش

گزارش پژوهشی درباره روی دیگر زندگی مهاجران افغانستانی در ایران

حمید انوری

روزنامه‌نگار

در سال‌های اخیر، بحث مهاجران بیشتر با دغدغه‌های امنیتی، اقتصادی و اجتماعی مطرح شده اما زیر لایه‌ی این نگرانی‌های رسمی، یک جریان اقتصادی خاموش شکل گرفته است. مهاجران، خواسته یا ناخواسته، به منبع درآمدی مستمر برای مجموعه‌ای از نهادهای رسمی و غیررسمی تبدیل شده‌اند. این گزارش، با استناد به ارقام و فرآیندها، پرده از بخش پنهان اقتصاد مهاجرت در ایران برمی‌دارد. محاسبات این گزارش براساس آمار رسمی و نرخ میانگین ارز دلار و یورو (۷۰۰۰۰ تومان) در سال ۱۴۰۲ انجام شده است. همچنین براساس اعلام وزارت کار در سال ۱۳۹۷، حدود یک‌سوم مهاجران افغانستانی در ایران شاغلند.

در حالی‌که در روایت‌های رسمی، مهاجران افغانستانی گاه به‌عنوان فشار مضاعف بر منابع اقتصادی کشور معرفی می‌شوند، بررسی‌های میدانی و داده‌های آماری نشان می‌دهد که حضور این جمعیت، تأثیر اقتصادی قابل‌توجهی در بخش‌های مختلف کشور دارد: از درآمدهای مستقیم مانند هزینه‌های اقامتی و صدور مجوز گرفته تا گردش مالی ناشی از مصرف روزانه، مهاجران نقش فعالی در اقتصاد رسمی و غیررسمی ایفا می‌کنند. برآوردهای اقتصادی نشان می‌دهد که منافع حاصل از تعامل با جامعه مهاجر، در بعضی حوزه‌ها حتی از برخی ردیف‌های بودجه‌ای مهم مانند یارانه‌های نقدی یا بودجه عمرانی کشور فراتر می‌رود. این موضوع ضرورت نگاهی دقیق‌تر و واقع‌بینانه‌تر به ابعاد مالی و اجتماعی مهاجرت را دوچندان می‌کند. بخش قابل‌توجهی از درآمدزایی مرتبط با مهاجران، در چارچوب ساختارهایی شکل گرفته که کمتر بر پایه حقوق برابر با مشارکت پایدار استوار است. در بسیاری از موارد، مهاجران برای حفظ اقامت، دسترسی به خدمات یا انجام فعالیت‌های روزمره ناگزیر به پرداخت هزینه‌هایی هستند که در قالب جریمه‌های اداری، شهریه‌های مضاعف، تعرفه‌های اقامت یا سایر مجوزهای موقت دریافت می‌شود. این تعاملات اگرچه منبع درآمد برای برخی نهادهای فراهم می‌کنند، اما عمده‌تاً بدون ارائه خدمات متناسب یا تضمین حقوق پایه شهروندی شکل می‌گیرند. براساس اظهارات «نادر یاراحمدی»، مدیرکل امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور در ۱۸ فروردین‌ماه ۱۴۰۳، مجموع شهروندان افغانستانی حاضر در ایران بالغ بر ۶/۱ میلیون نفر است. ترکیب این جمعیت به‌شرح زیر اعلام شده است:

۷۷۱ هزار و ۶۲۴ نفر دارای کارت آمایش و وضعیت پناهندگی، ۲۷۰ هزار و ۹۷۹ نفر دارای پاسپورت خانواری، ۲ میلیون و ۳۴ هزار و ۴۶۹ نفر دارای برگه‌ی سرشماری (شبه‌قانونی)، ۲ میلیون نفر نیز غیرقانونی در کشور حضور دارند. با کسر این اعداد از کل عدد اعلام‌شده، یک میلیون و ۲۲ هزار و ۹۲۸ نفر باقی می‌ماند که احتمالاً شامل دارندگان ویزاهای مختلف یا سایر انواع اقامت‌های موقت هستند. به گفته نادر یاراحمدی، در سال گذشته یک میلیون و ۱۹۳ هزار و ۹۴۳ مهاجر افغانستانی از کشور بازگردانده یا اخراج شده‌اند. در مجموع، براساس اظهارات رسمی، دست‌کم ۷/۳ میلیون مهاجر افغانستانی طی سال گذشته در ایران حضور داشته‌اند.

▼ درآمد‌های رسمی، اعداد و سازوکارها

درآمد حاصل از تعامل مهاجران با نهادهای رسمی کشور، در سال‌های اخیر از مسیرهایی مثل تمدید مدارک هویتی، صدور مجوزهای کاری، جریمه‌های اداری و ارائه خدمات ارتباطی و مالی قابل‌توجه بوده است. این روند در شرایطی ادامه دارد که محدودیت‌های حقوقی و ساختاری مانند نبود دسترسی کامل به خدمات بانکی، بیمه‌ای یا فعالیت اقتصادی رسمی، فرصت‌های مشارکت برابر را کاهش داده و بیشتر تعاملات به پرداخت هزینه برای اقامت موقت محدود شده‌اند. باوجود

ظرفیت‌های انسانی، تخصصی و اقتصادی موجود در میان مهاجران، سیاست‌گذاری‌ها اغلب بر ابعاد کنترلی و درآمدی متمرکز بوده‌اند و کمتر به ظرفیت‌های توسعه‌محور این جمعیت توجه شده است.

▼ کمک‌های خارجی و نهادهای بین‌المللی

کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل در سال گذشته، بودجه‌ای معادل ۱۴۰ میلیون دلار (۹ هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان) برای حمایت از مهاجران در ایران در نظر گرفته است. این بودجه برای خدماتی مانند بیمه سلامت، واکسیناسیون، دارو، مراقبت‌های مادر و کودک، ساخت و بازسازی پایگاه‌های بهداشت، پوشش حقوق پرسنل درمانی و آموزش کارکنان بهداشت هزینه شده است. از سال ۲۰۱۸ تاکنون، این نهاد در ساخت و بازسازی ۲۰ مرکز سلامت و حمایت مستمر از ۱۳۴ خانه بهداشت مشارکت کرده است. در سال ۲۰۲۳، کمیساریا هزینه حدود ۲۰۷ پرسنل درمانی در ۲۶ خانه بهداشت واقع در ۱۱ مهمانشهر و ۱۵ منطقه شهری را تأمین کرد. همچنین در شهرپورماه ۱۴۰۳، تجهیزات پزشکی به ارزش ۳۰ میلیون دلار (۲۱۰۰ میلیارد تومان) و یک دستگاه آمبولانس و تجهیزات آزمایشگاهی به ارزش ۷۰ میلیارد تومان به ایران اهدا شد. در آبان‌ماه ۱۴۰۳ نیز تجهیزاتی برای سه اردوگاه شامل تصفیه فاضلاب (۴۵ میلیارد تومان)، چراغ‌های خورشیدی (۳۶ میلیارد تومان) و پمپ‌های آب خورشیدی (۸ میلیارد تومان) تأمین شد؛ در مجموع ۸۹ میلیارد تومان. بخشی از کمک‌های خارجی که برای حمایت از مهاجران به کشور اختصاص می‌یابد، از طریق نهادهای رسمی یا «سازمان‌های مردم‌نهاد» داخلی برای اجرای پروژه‌های حمایتی تعریف شده‌اند.

▼ ویزای ورود، تمدید اقامت و کار پناهندگان

به گفته ابوالفضل ابوترابی، نماینده مجلس، ۱/۲ میلیون ویزا برای اتباع افغانستان صادر شده است. (۱۶ بهمن‌ماه باشگاه خبرنگاران جوان) با در نظر گرفتن میانگین هزینه ۱۶۵ یورو (شامل هزینه ویزا، بیمه و ثبت درخواست)، درآمدی معادل ۱۹۸ میلیون یورو، یعنی ۱۳ هزار و ۸۶۰ میلیارد تومان نصیب وزارت‌خارجہ شده است. براساس آخرین آمار موجود، ۷۷۱ هزار و ۶۲۴ نفر از مهاجران افغانستانی دارای کارت آمایش هستند. اگر این جمعیت را به‌طور متوسط در قالب خانواده‌های پنج‌نفره در نظر بگیریم، هزینه‌های مربوط به تمدید این کارت برای هر خانواده شامل موارد زیر خواهد بود:

عوارض شهرداری: ۷۰۰ هزار تومان
خزانه استانداری: یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان
کارمزد دفتر کفالت: ۶۵۰ هزار تومان
پشتیبانی و فنی: ۲۰۰ هزار تومان
حق‌رصد: ۱۰۰ هزار تومان
نوبت: ۵۰ هزار تومان

در مجموع هزینه تمدید کارت آمایش برای هر خانواده به ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان می‌رسد. بنابراین مبلغ کل حاصل از این فرآیند برای کل دارندگان کارت آمایش، رقم ۴۳۲ میلیارد و ۱۰۹ میلیون و ۴۴۰ هزار تومان خواهد بود. از میان این جمعیت، با فرض اینکه یک‌سوم شاغل هستند، این افراد برای تمدید مجوز کار نیز باید هزینه‌هایی پرداخت کنند که به‌صورت میانگین به شرح زیر است:

صدور کارت و تمدید: به‌طور میانگین ۷۵۰ هزار تومان
کارمزد دفتر کفالت: ۱۳۰ هزار تومان
بیمه حوادث (حیات امن): ۱۱۲ هزار تومان
در مجموع هر شاغل باید ۹۹۲ هزار تومان پرداخت کند. درآمد حاصل از این بخش ۲۵۵ میلیارد و ۱۵۰ میلیون و ۳۳۶ هزار تومان خواهد بود. درنهایت تنها از مسیر تمدید کارت آمایش و مجوز کار، ساختار رسمی کشور رقمی بالغ بر ۶۸۷ میلیارد و ۲۵۹ میلیون و ۷۷۶ هزار تومان، معادل ۹،۸۱۷،۹۹۶ دلار درآمد کسب کرده است. این ارقام

نشان می‌دهد که حتی در چارچوب‌های رسمی و قانونی، ساختارهای اداری از وضعیت مهاجران بهره مالی قابل‌توجهی می‌برند.

▼ تمدید اقامت و کار پاسپورت خانواری

براساس آخرین آمار موجود، ۲۷۰ هزار و ۹۷۹ نفر دارای پاسپورت خانواری هستند. این گروه که قبلاً دارای اقامت ۹ ماهه بودند، اکنون اقامتشان به ۶ ماه کاهش پیدا کرده است. اگر این جمعیت را به‌طور متوسط در قالب خانواده‌های پنج‌نفره در نظر بگیریم، هزینه‌های مربوط به تمدید این کارت برای هر خانواده شامل موارد زیر خواهد بود:

کارمزد‌های اداری: ۶۵۰ هزار تومان
کانون: ۲۰۰ هزار تومان
واحد‌رصد: ۱۰۰ هزار تومان
عوارض شهرداری: ۷۰۰ هزار تومان
نوبت: ۵۰ هزار تومان

در مجموع هزینه تمدید اقامت برای هر خانواده به یک میلیون و ۹۰۰ هزار تومان می‌رسد. بنابراین مبلغ کل حاصل از این فرآیند، رقم ۲۱۱ میلیارد و ۳۶۴ میلیون و ۶۲۰ هزار تومان خواهد بود. (باتوجه به نیاز به تمدید دو بار در سال) از میان این جمعیت، با فرض اینکه یک‌سوم شاغل هستند، این افراد برای تمدید مجوز کار نیز باید هزینه‌هایی پرداخت کنند که به‌صورت میانگین به شرح زیر است:

صدور کارت و تمدید: به‌طور میانگین ۹۹۲/۵۰۰ هزار تومان
بیمه حوادث (حیات امن): ۱۱۲ هزار تومان
در مجموع هر شاغل باید یک میلیون و ۱۰۴ هزار و ۵۰۰ تومان پرداخت کند. درآمد حاصل از این بخش ۱۹۹ میلیون و ۵۳۰ میلیون و ۸۷۰ هزار تومان خواهد شد. (باتوجه به نیاز به تمدید دو بار در سال.)

درنهایت تنها از مسیر تمدید کارت اقامت و مجوز کار، ساختار رسمی کشور رقمی بالغ بر ۴۱۰ میلیارد و ۸۹۴ میلیون و ۴۹۰ هزار تومان معادل ۵،۸۶۹،۹۲۱ دلار درآمد کسب کرده است.

▼ تمدید اقامت دارندگان پاسپورت

این گروه شامل افراد دارای اقامت‌های قانونی از جمله دانشجویان، متخصصان یا دارندگان ویزای توریستی و... است. طبق آمار موجود، تعداد این افراد یک میلیون و ۲۲ هزار و ۹۲۸ نفر است. هزینه تمدید سالانه اقامت برای گروه‌های مختلف، بسته به نوع ویزا متفاوت است؛ هزینه تمدید اقامت یکساله ۲۰۰ هزار تومان و برای دارندگان ویزای توریستی ۴۰۰ هزار تومان (هر سه‌ماهه و برای سه‌مترتبه) در مجموع برای ۹ ماه، یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان می‌شود. به‌طور متوسط، این رقم برای دارندگان اقامت موقت حدود ۷۰۰ هزار تومان در سال در نظر گرفته می‌شود. بر این اساس، درآمد احتمالی حاصل از تمدید اقامت این گروه در یک بازه یکساله، معادل ۷۱۶ میلیارد و ۴۹ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان (۱۰،۲۲۹،۲۸۰ دلار) برآورد می‌شود.

▼ دارندگان برگه سرشماری

براساس اعلام نهادهای ذی‌ربط، تعداد دارندگان برگه سرشماری در ایران ۲ میلیون و ۳۴ هزار و ۴۶۹ نفر اعلام شده است. شرکت در این طرح با پرداخت هزینه‌ای معادل ۳۱ هزار تومان به‌ازای هر نفر انجام شده که مجموع آن به حدود ۶۳ میلیارد و ۶۸ میلیون و ۵۳۹ هزار تومان می‌رسد. علاوه بر آن، هزینه نوبت‌دهی برای انجام مراحل مربوط به سرشماری، به‌طور متوسط ۵۰ هزار تومان برای هر خانواده (با فرض خانواده‌های پنج‌نفره) برآورد شده که مجموع آن حدود ۲۰ میلیارد و ۳۴۴ میلیون و ۶۹۰ هزار تومان است. در گام بعد، اگر یک‌سوم از این جمعیت شاغل در نظر گرفته شوند، برآورد می‌شود صدور برگه شناسایی شغلی برای هر نفر با هزینه ۱۳۰ هزار تومان، درآمدی معادل ۸۸ میلیارد و ۱۶۰ میلیون و ۳۲۳ هزار تومان به همراه